PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ФАРМЕРСЬКА СТОРІНКА

ЛЄНІН І СЕЛЯНСТВО.

Все життя Леніна було звязане з життям працюючих. Тому його життя злилося з інтересами всіх працюючих та їхньою боротьбою.

Ненависні Ленінові були ці люде, які лише галасували про свою відданість справі робітників і селян, а нічого не робили, бо він визнавав тільки діло та факти, а словам не вірив.

Тому то в його промовах, статтях та книгах, присвячених селянству, ми скрізь подибуємо тільки одне: "треба зробити". Зробити надзвичайно багато: підвищувати культурність селянства, навчити їх добиватися доброго врожаю, навчити їх керувати своїми громадськими справами, а через це, разом з робітниками, і всією державою.

Особливо багато уваги уділяв Ленін освіті селянства. Без освіти, без підвищення культурного рівня селянства, він не бачив змоги вивести селянство зі злиднів і неуцтва. Закликаючи всіх до боротьби з народньою неписьменністю, Ленін одночасно підкреслював труднощі цього завдання та необхідність його вміло розвязати. Те саме й по инших галузях життя: "Злучитися з селянською масою, з рядовим трудовим селянством, і почати посуватися вперед... повільніше, ніж мріяли, а за те так, що справді посуватиметься вся маса за нами".

"Збільшувати продукцію та збір хліба, заготовку та постачання палива, не можна инакше, як поліпшивши становище селянства, підвищивши продуктивні сили його. Почати треба з селянства".

До всієї цієї роботи треба притягти насамперед сили самого селянства, все те, що в селянстві є культурного, передового.

Та сил самого селянства для цього не досить. Селянству треба допомогти. Допомогти йому може, найбільше, організована робоча кляса.

"Запровадити стосунки між робітниками міста та робітниками села, встановити ту форму товариства, якої можна легко досягнути, — це наш обовязок, це одна з основних задач робітничої кляси, що стоїть коло влади. Для цього треба закласти низку обєднань із фабрично-заводських робітників, які ставили-б систематичну мету — допомагати селянинові культурно розвиватися".

Багато й инших завдань висовував Ленін щодо селянства. Достоту нема жадного прояву життя села, якого-б не освітлив і не поставив, як завдання перед пролетарською суспільністю Ленін.

Усі висунуті ним завдання щодо селянства — в певних руках: виконати їх узялась вірна заповітам Леніна, комуністична партія.

БОЛЮЧЕ, АЛЕ ПРАВДИВЕ.

Дорогі Товариші! Не хотів би я забирати місця в нашій ґазеті, але потреба вимагає дещо написати про життя фармерів в тій місцевости, тимбільше, що ніхто другий не квапиться написати. Ця місцевість находиться 12 миль на північ від місточка Стінен. Не від річи буде згадати про якість землі. Земля місцями чорна, місцями глинкувата, майже вся покрита осиковим лісом і тому треба дуже тяжко працювати, щоб виробити кусок землі. А найбільше фармерам дається взнаки каміння. Воно, як ті гриби по дощі, чим раз, то більше появляється. Одним словом, нашим фармерам дуже тяжко живеться. Але не тільки тому, що земля покрита лісом, або що каминня на перешкоді, але на перешкоді ще й стоїть темнота і несвідомість своїх клясових інтересів самих фармерів і ніде правди діти, алькоголь, з котрим місцеві фармері так зжились, що ніяк не хочуть з ним розстатись. Самогон у них є одиноким ратунком і лише в нім однім находять розраду. Не дивляться, що самі і їх діти на половину одягнені і живлені, їм це не в голові. Самогон в них є ціннійшим, як власні діти.

Рік тому назад почали фармері організуватись в фармерську Юнію Канади. А що наші Українці не хотіли лишитись по заді других народностей, то масово вписувались до юнії.

Розуміється не всі складали членські вкладки відразу, декотрі складали половину і менше (треба-ж було й на цукор дещо лишити), ну але все таки вписувались. І так, як рік тому назад масово горнулись до юнії, так тепер масово її покидають. Вони хотіли-б, щоб за один рік юнія їм все зробила.

Згадаю також, як тут обходять новий рік. В ночі на новий рік, то є 13-го січня, збираються наперед в означене місце (до одного з фармерів) і там перебираються на ріжних потворів, на якусь "маланку", цигана, медведя і т. п. На медведя навантажують чверть тона сіна, коронують його голубником (сплетеним з соломи), начіпляють ріжного рода дзвінків, дальше вчіплять йому два хвости, один з котрих чіпають на природному місци, а другий з противної сторони, до ноги чіпляють довжезний ланцюх, на котрім його водять. І так ходять хата від хати (циркус), виспівуючи при тім чудернацкі пісні.

Перш всего заходять тихцем під хату (в ночи) і на даний знак одного з провідників кричать всі нараз і то так, що аж в ухах лящить. А за всі ті середновічні штуки і вигуки господарі (розуміється не всі) впускають до хати, дають їсти і пити самогону, а при тім жертвують гроші. А на новий рік за ті гроші маланковці купують самогону, наймають музикантів і танцюють приспівуючи деморалізаційні пісні.

Повище сказане не відноситься до всіх фармерів, бо є одиниці, котрі дивляться на "маланку" з обридженням, але то одиниці. А більшість, то ще такі, що ніяк не хочуть покинути старокраєвих середновічних дикунських звичаїв і так учать своїх дітей, бо так робили їх батьки, діди, прадіди, то й вони мусять так робити.

Не дивляться, що живуть не в камяній добі, а в добі електричности, а спімни котрому, щоб запренумерував собі робітничий часопис, то наговорися, аж тобі горло висхне, а вся та бесіда так його чіпається, як горох до стіни. А про пресовий фонд то й не згадуй, бо лиш плечима стисне і кінець... Я знаю що у відплату мені за це писання вони готові віддячитися пімстою. Але мене це не страхає, бо вірю, що це є моїм обовязком.

Дорогі товариші фармері! Покиньте вже раз самогон і забобони як "маланку", зливаня воску, скидання вутля і т. п. Організуйтеся в робітничо-фармерські товариства, не втікайте з юнії, а зробіть з неї дійсно клясову організацію. Читайте свою робітничу пресу і літературу, як приміром "Українські Робітничі Вісти" і журнал "Робітниця" в Канаді і "Українські Щоденні Вісти" в Злучених Державах.

Замісць "маланки" раз в рік, від котрої діти поза подушки ховаються, давайте поучаючі представлення хоч раз в два місяці, з котрих і вам буде користь і дітям вашим. Освідомляйте одні других і не деморалізуйте своїх діточок огидними піснями, але старайтеся їх виховати на тверезих і свідомих борців за поліпшення свого життя. Бо хоч ваші діти тепер загіпнотизовані ще вашими забобонами, то скорше чи пізніше вони прозріють і колись будуть вас споминати не дуже похвально, що не справили їх на правдивий шлях.

До боротьби з темнотою і піянством! Хай жиє наука, бо лише наука нас виведе з цего тяжкого положення, в якім ми тепер живемо. Наука покаже нам правдиву дорогу, отворить нам очі і тоді пізнаємо хто наш ворог, а хто приятель.

Ваш за кращу будучність,

Лукіян Лайчук.

Ормсайд, Саск.

КАЛІФОРНІЯ.

Гуд бай, братця! Їду до Каліфорнії. І на з'їзді Т. У. Р.-Ф. Д. не буду...

Докучило... З'їзди, та з'їзди, а там ще як запруть тебе в якусь комісію та надають відтинків з ріжними пропозиціями, то й голова тобі замакітриться.

Не хочу! Хай молодші працюють.

А я їду в Каліфорнію.

Вже сідаю... їду: пух!... пух!... пух!... пух! Чих-чих-чих-чих... Фю-ю-ю-у-у!...

По футиристичному.

Поїхав, здоров би був вуйко Сіпіяр. Ви знаєте його: старий, сивий. Сіпіяр сивий, а Ґренд-Тронк рижий.

Не люблю я рижих. Та й Сіпіяр ліпше возить. Дуже добрий чоловяга. Робив я колись у него. Сквітувався тоді, як він, закінчуючи свою дорогу під Венкувером, забив в останню "тайзу" золотим молотом золоту "шпайгу". Сам сивий Сіпіяр забив. Я мало не плакав з радости.

Але це не до річи. Я маю дещо сказати про Каліфорнію. Тільки-ж треба перше заїхати.

Їду: чих-чих-чих-чих-чих.... Це так льокомотива запчихалася. А під колесами: цок-цок—цок; цок-цок—цок. Ші-і-і-і... Трах!

Це стали. Я свою голову спіймав в повітрі аж над третім "сідженням". Причипив назад на своє місце, але вона, як кавун, баламкнулася ще кілька разів на шиї, а потім стала нерухомо.

Глянув в вікно: довкола ліс.

— Приїхали вже? — питаю сусіда, який домелював між піднебінням останній кусок "чу-табако".

— Ні, це щось сталося.... Чвирк! — відповів він.

Підношу вікно і дивлюся: фаєрмен з кондуктором проганяють корову з дороги.

— Ол-а-борд! Пшик!.. Пшик! — Це кондуктор смикає мені над головою за шнурок. Хапаю голову в руки. Дзуски піддуриш цим разом.

Поїхали: чих-чих-чих-чих...

Що то чекає мене в тій Каліфорнії? Може ліпше було-б сушити свою голову над відтинками в освітній комісії?

Бррр! Мороз йде поза шкірою на саму згадку.

***

З Вінніпеґу до Каліфорнії, як це декому відомо, буде... буде... коли-б не збрехати, чи 75 чи 57 миль... На північ вона простяглася від Вінніпеґу.

Як тільки поминете Транскону, Бажижур і Джонсонову фарму, так там підуть вже піски і ріщі. Далі мочари. А як побачите Лек-ду-Бонет, то на північний-захід від него піде вже манітобська Каліфорнія.

Там на фармах родить не те, що в людей і не тоді, як у людей.

Я приїхав до неї в самі жнива.. цего місяця. Мороз... (по їхньому спека) сягав 50 ґрадусів нижче нуля. Осика (по їхньому — папля) цего року прекрасно зародила.

Зима вкоротила фармерам дорогу до міста. Де літом було 18 миль і то до воза треба було чіпляти аероплянові крила щоб не впірнув в багнищах, там тепер 8 миль рівненької дороги.

Ага, я й забув назвати місцевість. Так це-ж Брайтстон, Ред Дір і ще одна місцевість, назву якої годі по українськи "спелувати". А як соєдинити плоть цих трох місцевостей во єдину — то буде Каліфорнія.

Там люде мають фарми, на яких літом нічого не родить і тому фармері не мають що їсти. Зимою мають багато дров, але в хатах зимно, бо хоч є чим палити, але нема в чому. Навіть глини нема відповідної, щоб піч з неї зліпити.

Як я приїхав, то саме жали... Осики, в корти складали і до міста возили.

Господар, жінка й діти одного дня стягають осики до дому, другого дня ріжуть в корти, а третього везуть до міста і там за свою трохдневу колективну працю (включаючи чотири особі і пару коней) вимінюють мішок муки.

Поговірка у них така: "У нас на верхах осик мука родить".

При мені було: привіз чоловік з хлопцем до міста фіру дров. Довго він торгувався з бізнесменом, але бизнесмен таки переконав його, що та фіра більше не варта, як мішок муки.

— Дайте ще хоч рукавички хлопцеві — просив фармер.

— Ха-ха! Добрий гандель, рукавички коштуватимуть ще пів фіри.

— То я завтра довезу.

— Довезеш, то будеш мати завтра рукавиці для хлопця.

— Але як не даси рукавиць нині, то я завтра не привезу корта, бо хлопець без рукавиць не може працювати.

— А як не привезеш завтра, то й завтра рукавиць не дістанеш.

Потім знову з початку те саме.

— Тьфу, на твою голову! Коли-б був знав, не привозив би хлопця з собою. Навмисне-ж віз щоб показати, що він не має рукавиць.

— Хай буде тьфу на твою голову!

Так пращались продуцент і консумент.

І поїхав хлопчина до дому без рукавиць, поховавши руки в рукави старого напів старокраєвого, а напів манітобського маминого кожуха. Плечі в кожусі ще старокраєві, а поли і половина рукавів вже канадійські.

Вчепився і я з заду.

Дорогою на 50-ґрадусному морозі, щось дуже пищало: чи мороз під саньми, чи напів замерзлий хлопчик в кожусі. А може само фармерське горе пищало від самого серця.

Була вже 10 година ночі, коли ми приїхали до "дому", в саме серце Каліфорнії. Хлопчика до хати занесли. Випрягли коні. Жінка зі старшим хлопчиком дорізувала вже останню осику з тих, що були вчера привезені з ліса.

— Як поїдеш завтра до міста, то привези мені й Михасеві рукавиці, бо через ті онучі я собі руку скалічила... І чобіт треба... Круп нема вже. Михасьо вже й коліньми світить — скаржилася жінка.

А на дворі всего лише один корт урожаю...

Каліфорнія!

Куркуленко.

ПРОСЬБА ВІД ФАРМЕРІВ.

Клечковскі, Саск.

Наша місцевість положена 16 миль на північ від Гефорд, Саск. Ця місцевість забута людьми, бо ніхто її не може найти між корчами. Мешканців тут багато з Київщини. Є кількох баптистів і адвентистів, а решта безпартійні і безрелігійні. Але й просвіти тут ніякої нема. Коло самогонки свій час проводять. Тільки-ж час робить своє. Почули місцеві фармері, що люде десь орґанізуються, вчаться, працюють, подумали і рішили, чи й собі не взятись за подібну роботу. Так що зібралися, порадилися і ухвалили побудувати собі будинок для просвітної роботи. Тільки нема у нас відповідного орґанізатора, котрий вів-би нас на добру дорогу. Тому на цему місці я взиваю Товариство Укр. Роб.-Фарм. Дім або Фармерську Юнію Канади, щоб вислали до нас орґанізатора. Чому ніколи до нас до цего часу не приїзджав орґанізатор одної з тих орґанізацій? Ми не чули ще промов дійсних орґанізаторів, але все чуємо баптистських та адвентистських попів. Тому я взиваю ці орґанізації прислати нам свої програми, щоб могли вжити їх як підвалини для своєї орґанізації і її праці. Прошу писати на адресу:

K. Linenko
P.O. Kleezkowski Sask.

З товариським привітом,

К. Линенко.

Смоки Лейк, Алта.

В смоки Лейк є патріотичний дім, якого побудували фармері, але не є його членами. Потім піп почав сварити фармерів, чому вони не є членами. Фармері почали вписуватися. Тоді головарі чомусь налякалися фармерів, зібралися, порадилися і перестали фармерів принимати. Це виглядало дуже дивним для фармерів і самі лідери побачили, що це не зручно і вирішили принимати тих, що не хочуть бути членами, а не принимати тих, що хочуть вступити в члени. Від членів вимагають застереження, що він ніколи не повинен виступати проти заряду, який є незмінений. Фармерам ці патріотичні лідери кажуть, що їм не треба ніякої орґанізації, аби вони тільки уміли пні корчувати. Фармері, які будували цей будинок, коли хочуть мати мітінґ, мусять платити, а як приїде якийсь панок за колектою, то тому дають безплатно. А в більшій части саля занята аґентами, що достачають "патріотичним" склепарам товари. Попина, який не признає Українців, також з ними за пані-брата. Так що тут всі єднаються: будківці, свистунівці і кацапо-православні і спільно аґітують фармерів не лучитися з робітниками. Але й фармері вже знають куди стежка в горох.

Бувший член.

Ансонвил, Онт.

Дорогий Тов. Редактор!

До цього часу я читав ріжні ґазети, які мені попадали під руки і не робив між ними великої ріжниці. Та від коли я мав нагоду прочитати "Укр. Роб. Вісти", я зараз переконався, що це є одинока українська ґазета в Канаді, котра обороняє інтереси робітничої кляси. Тому засилаю 2 долари як піврічну передплату на "У.Р.В." і прошу висилайте мені Вашу цінну ґазету.

При цій нагоді звертаюся до своїх односельчан з села Задубрівці, повіт Снятин, Галичина. А де-ж ви, товариші? Чи мало вас в цій Канаді? Ні, вас багато, але на жаль мушу сказати, що спите твердим сном. Товариші і товаришки! Я закликаю вас всіх вступати в робітничі ряди та читати "Укр. Роб. Вісти" і "Робітницю". Збирайте на пресовий фонд нашої ґазети і журналу, котрі одинокі ширять дійсну освіту між робітниками і фармерами.

Ів. Савчук.

М. ІРЧАН. 12)

В БУРЯНАХ

Другий том спогадів з громадянської війни на Україні 1920 року.

(Продовження.)

Притакую на всі слова "робітника" і цим самим рятую його з неприємного положення. Але він чомусь дуже радить піти мені в цукроварню до робітників-Поляків, та я на це не відповідаю. При прощанню прошу, щоби нікому не казав, що сиджу в кущах. Дуже сердечно тисне мою руку, бажає "всего кращого" і обіцяє задержати в тайні мій сховок.

Розходимося.

Повертаючи назад в кущі, студіюю околицю. Моя "лежанка" серед сіножати над потоком, в долині. Позаду городи, на право починаються господарські будинки цукроварні, а перед мною, на горбі, виглядає зза жита стріха хати. Я й подумав.

— Вечером зайду в ту хату щобудь з'їсти.

З цими думками лягаю між пахуче зілля. Згадую пережитий день. Один тільки день — а скільки переживань! Як близько був я біля смерти і — як щасливо виховзнувся від неї. Людина, так, як отой червячок, ніколи не знає, скільки її жити. Ось хочби й я. Як-би в мене був револьвер, то я без сумніву був-би застрелився, щоб не попасти живим в руки. І зараз лежав-би з розбитою головою в болоті сільського потічка. Та не було зброї і — живу. Гм... живу, але чи знаю, що принесе найблища година? Як сполохане звірятко ховаюся поміж кущами і все це тільки ради звичайнісінького тіла. І життя. Життя? Що-ж таке життя? Нестримний-вічний рух. Всі ми не хочемо вмирати тільки тому, щоб не перемінюватися в неподвижну-мертву масу. І любимо життя за його рух, за туманну свідомість. Ось на мойому чоботі дрібна комашка, божа корівка, залізла в липке болото і моцується, щоби вилізти з нього. Бо хоче жити, любить рух ,сонце, татарське зілля, траву, квіти. А не любить смерти...

І в моїй голові від стіни до стіни мозку шибається схвильована думка тай шепче кожному нервові: "Рятуй себе! Жити треба!..."

А скільки було сьогодня таких, що не вспіли врятувати себе? І зараз лежать мертві, закостенілі денебудь в болоті або траві, окривавлені, жовті, гидкі... Вмер рух проти їхньої волі.

І невже так страшно вмерти? Це-ж так просто, звичайно. Люде бояться тільки моменту — смерти. Свідомість близької смерти є найбільшим терпінням людини. Та все це — міліонна частина секунди. Радіохвиля. Блисне і — готово! Маленька кулька прошибне голову і грудь, і тоді вмирає рух. Гаснеш, незнаєш й коли. Так просто і так звичайно...

Але я хочу жити! Жити, а не вмирати!

Ще ніколи не видавалося для мене життя таким дорогоцінним та гарним, як зараз. О життя — скарбе скарбів! Чому ти таке безсильне і слабовільне? Залізом будь, вічністю стань! Чуєш життя!!

...Зайшло сонце і останніми проміннями забагрило вершечки кущів лозини. Голод заставляє мене подумати про дальші пляни.

— Що робити шановний товаришу? — питаю сам себе. — Ти вмів в кожному випадку придумувати добрі пляни, придумай-же й зараз! Ось зараз, для себе!

Несвідомо гризу стебло татарського зілля і думаю. Словам "робітника" вірити годі. Можливо, що в селі немає ніякого війська, але не може-ж буть, щоб ані одна з воюючих сторін не чатувала на себе. Як немає в селі, то напевно є на окраїнах застави, наші, або ворожі. Міг-би я вечером пройти селом і вдавати місцевого парубчака. Без плаща сміливо можу заграти таку ролю. Але на нещастя, вчора поголив голову і вуси, а сільські парубки не бувають такими "гладкими". Зловлять Поляки, можуть... мучити. І на згадку цього слова, дрожу. Смерти не боюся, сміло пережию короткий момент. Але муки — ні, не можу. Смішно, що я такий страхополох? Не один скаже, що революціонер повинен кожної хвилі бути готовим на все. О, так! Я це знаю дуже добре! Але невже я принесу користь для революції, як віддам себе в руки ворогів на муки? Невже це геройство з мойого боку? Ні. Це буде доказом мойого упадку, слабовільності.

Зовсім инше, як-би я попав в руки випадково, при праці, в бою, але-ж зараз я маю змогу рятувати себе! Революція незнає пощади в жертвах, все-ж таки її потрібні сили і де тільки можна, треба зберігати їх. Правдивий революціонер-марксіст йде на смерть або муки аж тоді, як цього вимагають умовини, або — як немає иншого виходу. А все-ж поза переконаннями і посвятою, людина залишається людиною, з вродженим інстинктом самозахования себе, свойого життя. І підчас мук найзапеклішний фанатик вмиратиме з страшними терпіннями і навіть в хвилі конання буде мріяти про життя.

А кожне життя революціонера, це скарб Революції.

Пригадую слова Льва Толстого:

— "В кожній людині є два роди життя: Життя особисте, яке тимбільше свобідне, чим далі відсунені його інтереси, і життя стихійне, де людина необхідно виповняє приписані її закони.

Людина свідомо живе для себе, але служить несвідомим знаряддям для досягнення історичних, загальнолюдських цілей. Цілковита праця людини залишається і згодом лучиться з міліонами вчинків инших людей та одержує історичне значіння".

Це правда. Хоч не хоч, кожний з нас творить історію. А історія, це купа кісток, як каже французький письменник Октав Мірбо.

Намагаюся пізнати себе. І видається, що я роздвоївся. Один **я**, що дивлюся на друге **я** і не знаю, котре з них правдиве.

Шелестять, шепочуться, як трава — думки. Муки? Та невже це не такий самий момент, як скора смерть? Такий самісінький, тільки — довший, тільки — болючіший. А потім все одно не знаєш про нього. Згасне життя-рух і залишаєшся неподвижною купою мяса.

Так чого-ж боятися? Що буде, то й буде, гайда в дорогу! Не буду-ж поміж цим зіллям ждати на голодну смерть. Ну, тільки сміло товаришу Ірчан! Тільки сміло!...

Вилажу з кущів. Одягаю плащ, чоботи, ще й шапку з яскравим значком. А вечір, он вечір пахучий, теплий. Тільки не мені радіти його красою.

Куди-ж тепер? Просто в хату на горбі за житом. Попрошу їсти, роспитаю про все.

(Далі буде).

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немаєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратить вона вартости навіть тоді, як ви перечитаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитеся і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладинка з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПІТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІЄТЕ! РОЗПОВСЮДНЮЙТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Висилаються книжки за попереднім надісланням грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилати на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritcard & McGregor
Winnipeg, Man.